

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ NACAKIS (ΝΑΤΣΑΚΗΣ) ΚΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 35429/10)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

29 Νοεμβρίου 2022

Η απόφαση αυτή είναι τελεσίδικη. Μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο διορθώσεων ως προς την μορφή.

Στην υπόθεση Nacakis κατά Τουρκίας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (δεύτερο τμήμα), συνεδριάζοντας σε επιτροπή, αποτελούμενο από τους:

Egidijus Kūris, *πρόεδρος*,

Pauliine Koskelo,

Jovam Ilievski, *δικαστές*,

και Dorothée von Amim, *αναπληρώτρια γραμματέας τμήματος*,

Λαμβάνοντας υπόψη την προσφυγή (αριθ. 35429/10) κατά της Δημοκρατίας της Τουρκίας, η οποία κατατέθηκε από τρεις Έλληνες υπηκόους («οι προσφεύγοντες») – ο κατάλογος των προσφευγόντων και τα στοιχεία τους παρατίθενται στον συνημμένο ως παράρτημα πίνακα - ενώπιον του Δικαστηρίου στις 15 Ιουνίου 2010 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»),

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση να τεθεί σε γνώση της τουρκικής κυβέρνησης («η Κυβέρνηση»), εκπροσωπούμενης από τον κύριο Hacı Ali Açıkgül, επικεφαλής της υπηρεσίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η αιτίαση η ελκόμενη από το δικαίωμα σεβασμού της περιουσίας και να κηρυχθεί η προσφυγή απαράδεκτη κατά τα λοιπά,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κοινοποιήθηκαν από την Κυβέρνηση και εκείνες οι οποίες κοινοποιήθηκαν σε απάντηση από τους προσφεύγοντες,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κοινοποιήθηκαν από την ελληνική κυβέρνηση, η κύρια παρέμβαση της οποίας επιτράπηκε από τον πρόεδρο του τμήματος,

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση με την οποία το Δικαστήριο απέρριψε τις αντιρρήσεις της Κυβέρνησης κατά της εξέτασης της προσφυγής από επιτροπή.

Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 8 Νοεμβρίου 2022,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

1. Η προσφυγή αφορά την άρνηση των εθνικών δικαστικών αρχών να αναγνωρίσουν την ιδιότητα του δικαιούχου των προσφευγόντων, Ελλήνων υπηκόων, επί των ακινήτων της κληρονομούμενής τους για τον λόγο ότι δεν είχε τηρηθεί ο όρος της αμοιβαιότητας μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας όσον αφορά την πρόσβαση στην κυριότητα ακινήτων.

2. Μία Τουρκάλα υπήκοος, η Sultanya Rodik, απεβίωσε το 1963 χωρίς άμεσους απογόνους, αφήνοντας πίσω της διάφερα ακίνητα κείμενα στην συνοικία Μπέγιογλου της Ιστανμπούλ.

3. Στις 1964, το πολυμελές πρωτοδικείο της Ιστανμπούλ («το Πολυμελές Πρωτοδικείο») χορήγησε στην αδελφή της αποβιώσασας, την Evdoksia Nacakis, και στον αδελφό της ένα πιστοποιητικό κληρονομιάς ορίζοντάς τους ως κληρονόμους της αποβιώσασας.

4. Η Evdoksia Nacakis απεβίωσε στις 10 Μαρτίου 1972.

5. Το 2001, οι προσφεύγοντες προσέφυγαν ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου για να τους χορηγηθεί ένα πιστοποιητικό κληρονομιάς που να τους ορίζει κληρονόμους της αποβιώσασας.

6. Το δικαστήριο, το οποίο είχε αρχικά δεχθεί το αίτημα των προσφευγόντων εκτιμώντας ότι οι τελευταίοι ήταν οι κληρονόμοι της Evdoksia Nacakis, αποφάσισε τελικά, μετά από πολλά ένδικα μέσα, να απορρίψει την αίτηση με μία απόφαση του Δεκεμβρίου 2009, για τον λόγο ότι, δυνάμει του άρθρου 35 του νόμου για το κτηματολόγιο, η κτήση ακινήτων από αλλοδαπούς τελούσε υπό την προϋπόθεση της αμοιβαιότητας και ότι η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούνταν μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας. Η λύση αυτή επικυρώθηκε από το Ακυρωτικό Δικαστήριο.

7. Το 2012, μετά την κατάθεση της προσφυγής, το Δημόσιο Ταμείο ορίστηκε ως διάδοχος της Evdoksia Nacakis με ένα πιστοποιητικό κληρονομιάς που χορηγήθηκε με δικαστική απόφαση.

8. Από τις δικαστικές αποφάσεις οι οποίες υπάρχουν μέσα στην δικογραφία προκύπτει ότι η προσφεύγουσα Vasiliki Nacakis απεβίωσε το 2012.

9. Το 2016, οι δύο άλλοι προσφεύγοντες κατέθεσαν μία αγωγή για την ακύρωση του πιστοποιητικού κληρονομιάς του Δημοσίου Ταμείου και οριστούν οι ίδιοι ως κληρονόμοι. Το Πολυμελές Πρωτοδικείο έκανε δεκτή την αίτηση ακύρωσης αλλά έκρινε ότι η χορήγηση ενός νέου πιστοποιητικού κληρονομιάς υπαγόταν στην αρμοδιότητα του πρωτοδικείου.

10. Η απόφαση αυτή εξαφανίστηκε από το εφετείο της Ιστανμπούλ. Το τελευταίο έκρινε ότι τα δύο σκέλη της αίτησης συνδέονταν και ότι αυτά έπρεπε να εξεταστούν μαζί. Διευκρίνισε εξάλλου ότι έπρεπε να ερευνηθεί η συνδρομή της προϋπόθεσης της αμοιβαιότητας κατά τον χρόνο θανάτου της Sultanya Rodik.

11. Η υπόθεση αναπέμφθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο και εκκρεμούσε κατά την ημερομηνία των τελευταίων παρατηρήσεων των διαδίκων.

12. Μία έκθεση πραγματογνωμοσύνης η οποία διατάχθηκε από το Πολυμελές Πρωτοδικείο σημείωσε ότι τα έγγραφα που θα μπορούσαν να αποδείξουν ότι η Endoksia Nacakis ήταν η αδελφή και επομένως η κληρονόμος της Sultanya Rodik δεν υπήρχαν μέσα στην οικογραφία.

13. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για μία προσβολή του δικαιώματός τους για σεβασμό της περιουσίας τους με την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 εξαιτίας της άρνησης των εθνικών δικαστηρίων να τους αναγνωρίσουν την δυνατότητα να κληρονομήσουν τα ακίνητα της κληρονομούμενής της λόγω του κανόνα της αμοιβαιότητας.

Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

14. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η προσφεύγουσα Vasiliki Nacakis απεβίωσε το 2012 (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 8) και ότι οι κληρονόμοι της δεν εκδήλωσαν την βούληση να συνεχίσουν την διαδικασία στο όνομα της τελευταίας. Πρέπει συνεπώς να διαγραφεί από το πινάκιο το τμήμα της προσφυγής που την αφορά (*Léger κατά Γαλλίας* (διαγραφή) [GC], αριθ. 19324/02, §§ 44, 50 και 51, 30 Μαρτίου 2009).

15. Η Κυβέρνηση προβάλλει δύο ενστάσεις απαραδέκτου ελκόμενες από τον κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων βοηθημάτων, επικαλούμενη, αφ' ενός, ότι μία διαδικασία είναι σήμερα εκκρεμής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και, αφ' ετέρου ότι οι προσφεύγοντες δεν προσέφυγαν ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

16. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η αίτηση των προσφευγόντων που στόχευε στην χορήγηση ενός πιστοποιητικού κληρονομιάς και στην εκ μέρους κληρονομιά της περιουσίας της κληρονομούμενής τους απορρίφθηκε από τα εθνικά δικαστήρια και ότι η απόρριψη αυτή επιβεβαιώθηκε από το Ακυρωτικό Δικαστήριο.

17. Ο στόχος της νέας διαδικασίας, η οποία εισήχθη το 2016 και είναι σήμερα εκκρεμής ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, είναι ο ίδιος με εκείνον που οι προσφεύγοντες είχαν ήδη προσπαθήσει να επιτύχουν με την πρώτη διαδικασία η οποία είχε εισαχθεί το 2001, γεγονός που απαλλάσσει τους προσφεύγοντες από την υποχρέωση να εξαντλήσουν την δεύτερη διαδικασία (συγκρίνετε *Aquilina κατά Μάλτας* [GC], αριθ. 25642/94, § 39, CEDH 1999-III, και *Nicolae Virgiliu Tănase κατά Ρουμανίας* [GC], αριθ. 41720/13, § 177, 25 Ιουνίου 2019).

18. Επίσης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, για τους σκοπούς του κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων βοηθημάτων, η δεύτερη διαδικασία εξομοιώνεται

στην πράξη με μία αίτηση αναψηλάφησης της διαδικασίας. Όμως η εξάντληση αυτού του τύπου του βοηθήματος δεν είναι αναγκαία (*Çinar κατά Τουρκίας* (déc.), αριθ. 28602/95, 13 Νοεμβρίου 2003).

19. Όσον αφορά την ένσταση που αφορά την προσφυγή ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η διαδικασία η οποία άρχισε το 2001 είχε ολοκληρωθεί πολύ πριν την θέσπιση του δικαιώματος της ατομικής προσφυγής ενώπιον του δικαστηρίου αυτού τον Σεπτέμβριο του 2012. Κατά συνέπεια, οι δύο εκστάσεις της Κυβέρνησης πρέπει να απορριφθούν.

20. Όσον αφορά το επιχείρημα της Κυβέρνησης το οποίο στηρίζεται πάνω στην έκθεση πραγματογνωμοσύνης (πιο πάνω παράγραφος 12) και συνίσταται στον ισχυρισμό ότι οι κληρονόμοι φέρονται να μην διαθέτουν ένα περιουσιακό στοιχείο στον βαθμό που η ιδιότητά τους ως κληρονόμων φέρεται να μην έχει αποδειχθεί, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι όλα τα δικαστήρια τα οποία επιλήφθηκαν της υπόθεσης έκριναν, με αποφάσεις που έχουν καταστεί τελεσίδικες, ότι η Evdoksia Nacakis ήταν η κληρονόμος της Sultanya Rodika και ότι οι προσφεύγοντες είναι οι κληρονόμοι της πρώτης. Σημειώνει ότι, αν και ο εντεταλμένος μέσα στο πλαίσιο της τελευταίας διαδικασίας πραγματογνώμων σημείωσε ότι δεν υπήρχαν μέσα στην δικογραφία τα έγγραφα που θα μπορούσαν να αποδείξουν έναν κληρονομικό δεσμό, δεν βεβαίωσε εν τούτοις ότι ο δεσμός αυτός – ο οποίος είχε προηγουμένως γίνει δεκτός από τα δικαστήρια – δεν υπήρχε. Το Δικαστήριο εκτιμά ως εκ τούτου ότι οι ενδιαφερόμενοι είχαν μία «βάσιμη προσδοκία», με την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου, να τους αναγνωρισθεί ένα δικαίωμα κυριότητας επί των περιουσιακών στοιχείων τα οποία ανήκαν στην Sultanya Rodika.

21. Κατά συνέπειας, το Δικαστήριο απορρίπτει τις ενστάσεις της Κυβέρνησης. Διαπιστώνοντας εξ άλλου ότι η προσφυγή δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου, την κηρύσσει παραδεκτή όσον αφορά τον Argiros Nacakis και την Evdoksia Nacakis (Triyandafilu).

22. Επί της ουσίας, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει δεχθεί την παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 σε υποθέσεις οι οποίες εγείρουν ένα παρόμοιο ζήτημα με αυτό της προκειμένης περίπτωσης, για τον λόγο ότι η εφαρμογή του άρθρου 35 του νόμου για το κτηματολόγιο δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί επαρκώς προβλέψιμη για τους προσφεύγοντες (*Apostolidi et autre κατά Τουρκίας*, αριθ. 45628/99, §§ 71-78, 27 Μαρτίου 2007, *Nacaryan et Deryan κατά Τουρκίας*, αριθ. 19558/02 και 27904/02, §§ 45-60, 8 Ιανουαρίου 2008, *Fokas κατά Τουρκίας*, αριθ. 31206/02, §§ 42-45, 29

Σεπτεμβρίου 2009, και *Yanopulu κατά Τουρκίας*, αριθ. 12030/03, §§ 4-50, 14 Ιανουαρίου 2014).

23. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο δεν βλέπει κάποιο λόγο για να καταλήξει εν προκειμένω σε διαφορετικό συμπέρασμα.

24. Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 της Σύμβασης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

25. Οι προσφεύγοντες ζητούν από κοινού 2.000.000 ευρώ (EUR) για την υλική ζημία την οποία εκτιμούν ότι υπέστησαν και 100.000 EUR έκαστος για την ηθική βλάβη. Αξιώνουν επίσης 50.000 EUR για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία ισχυρίζονται ότι υποβλήθηκαν.

26. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές τις οποίες κρίνει υπέρογκες.

27. Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της προκείμενης περίπτωσης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το πλέον κατάλληλο μέσο για την αποκατάσταση της διαπιστωθείσας παραβίασης θα ήταν μία επανάληψη της διαδικασίας ή μία συνεκτίμηση της παρούσας απόφασης μέσα στο πλαίσιο της διαδικασίας η οποία είναι σήμερα εκκρεμής ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της Ιστανμπούλ. Προς τούτο, σημειώνει ότι το άρθρο 375 § 1 του κώδικα πολιτικής δικονομίας προβλέπει κατά τρόπο ρητό ότι μία απόφαση του Δικαστηρίου η οποία δέχεται μία παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της συνιστά έναν συγκεκριμένο λόγο επανάληψης μιας διαδικασίας. Κατά συνέπεια, απορρίπτει το αίτημα που σχετίζεται με την υλική ζημία.

28. Όσον αφορά την ηθική βλάβη, εκτιμά λογικό να επιδικάσει το ποσό των 5.000 EUR, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του ποσού αυτού, και το επιδικάζει από κοινού στους προσφεύγοντες Argiros Nacakis και Endoksia Nacakis (Triyandafilu).

29. Προκειμένου για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το αίτημα δεν συνοδεύεται από παραστατικά έγγραφα. Κατά συνέπεια, το απορρίπτει.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ:

1. Αποφασίζει να διαγράψει την προσφυγή από το πινάκιο στον βαθμό που αυτή αφορά την Vasiliki Nacakis,

2. Κηρύσσει την προσφυγή παραδεκτή στον βαθμό που αυτή αφορά τους Argiros Nacakis και Endoksia Nacakis (Triyandafilu),
3. Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 της Σύμβασης,
4. Αποφαίνεται ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει από κοινού στους προσφεύγοντες Argiros Nacakis και Endoksia Nacakis (Triyandafilu), εντός προθεσμίας τριών μηνών, το ποσό των 5.000 EUR (πέντε χιλιάδες ευρώ) για την ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο, προς μετατροπή στο νόμισμα του εναγομένου Κράτους με την ισοτιμία που ισχύει την ημερομηνία της εξόφλησης, και ότι, από την λήξη της πιο πάνω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με έναν απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς εκείνο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες,
5. *Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.*

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 29 Νοεμβρίου 2022, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Dorothee von Amim

Αναπρώτρια Γραμματέας

(υπογραφή)

Egidijus Kūris

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αριθ.	Όνομα, ΕΠΩΝΥΜΟ	Έτος γέννησης	Υπηκοότητα	Τόπος κατοικίας
1.	Argiros Nacakis	1954	ελληνική	Θεσσαλονίκη
2.	Evdoksia Nacakis (Triyandafilu)	1954	ελληνική	Θεσσαλονίκη
3.	Vasiliki Nacakis	1927	ελληνική	Θεσσαλονίκη

Σελίδες πρωτοτύπου: 6 Λέξεις μετάφρασης: 1908 Σελίδες μετάφρασης: 7

Επίσημη μετάφραση του συνημμένου εγγράφου από την γαλλική γλώσσα.

Αθήνα, 5 Ιανουαρίου 2023

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΕΤΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ & ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Α.Μ. 113 ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

[ΥΑ 34908/2021 (ΦΕΚ 3149/Β/19.7.2021)]

Στουρνάρη 5 – Αθήνα 10683. Τηλ. +302103837096 – E-mail: apetrout@otenet.gr